

Orta Gerilim Anahtarlama Elemanlarının Temel Özellikleri ve Sınıflamalar

Elk. Müh. Avni Aydoğan
avniaydogan@gmail.com

Bir elektrik şebekesinde elektrik devresini açıp, kapamak için çeşitli Anahtarlama Elemanları kullanılır. Farklı amaçlar-
da kullanılmak için tasarlanmış olan bu anahtarlama elemanları, genel olarak anma akımlarında açma/kapama, boşta
mekanik çalışma sayıları ve kullanım yerlerine göre kendi içlerinde çeşitli sınıflara ayrılır. Bu çalışmada; söz konusu
anahtarlama elemanlarının temel özellikleri, tabi oldukları ilgili standart numaraları ve sınıflamaları, aşağıda özet
olarak belirtilmiştir.

ADI	TEK HAT	IEC STANDARD NO	TEMEL ÖZELLİKLER
AYIRICI	X	IEC 62271-102	Anma akımını taşır.AÇIK konumda iken AYIRMA ARALIĞI sağlanır.Çok küçük akımları kesebilir.Anma Kısa devre akımını belli bir süre taşıyabilir.
YÜK AYIRICI		IEC 62271-103	Anma akımını taşır.AÇIK konumda, AYIRMA ARALIĞI sağlanır.Anma akımına kadar olan tüm akımları kesebilir, kapatabilir. Kısa devre akımı üzerine kapatabilir.Kısa devre akımlarını belli bir süre taşıyabilir.
KESİCİ		IEC 62271-100	Anma akımını taşır.AÇIK konumda, ayırma aralığı sağlanamaz. (NOT'a bakınız.)Anma kısa devre akımına kadar olan tüm akımları kesebilir, kapatabilir.Kısa devre akımlarını belli bir süre taşıyabilir. NOT: Bu nedenle Kesicinin önünde ayırma aralığını sağlamak için mutlaka bir AYIRICI kullanılır.
TOPRAK AYIRICISI		IEC 62271-102	Ana devreyi topraklar.Kısa devre akımlarını belli bir süre taşıyabilir.E1 ve E2 tipler KISA DEVRE üzerine KAPAMA yapabilir.
KONTAKTÖR		IEC 62271-106	Anma akımını taşır ve çok sayıda (onbinlerce kez) AÇAR/KAPAR .AÇIK konumda, ayırma aralığı sağlamaz..Kısa devre akımlarını belli bir süre taşıyabilir.3-5 kA civarında kısa devre akımlarını kesebilir. Bu nedenle yüksek kısa devre akımlarının kesilebilmesi için önüne kesici ya da bir OG Sigorta tesisi gerekir.

ADI	SINIFLAMALAR	
AYIRICI	Elektriksel	Tanımlanamaz. Çünkü bir ayırıcı, yük akımını kesemez ve kapatamaz.
	Mekaniksel	M0 (Boşta 1000 kez AÇAR/KAPAR) M1 (Boşta 2000 kez AÇAR/KAPAR) M2 (Boşta 10000 kez AÇAR/KAPAR) <i>Not: Kesici ile birlikte kullanılan Ayırıcılar en az "M1" olmalıdır.</i>

YÜK AYIRICI	Elektriksel	E1 (Anma akımını 10 kez KESER, KAPAR. Kısa devre üzerine 2 kez KAPAR.) E2 (Anma akımını 30 kez KESER, KAPAR. Kısa devre üzerine 3 kez KAPAR) E3 (Anma akımını 100 kez KESER, KAPAR. Kısa devre üzerine 5 kez KAPAR.)
	Mekaniksel	M1 (Boşta 1000 kez AÇAR/KAPAR) M2 (Boşta 2000 kez AÇAR/KAPAR)

KESİCİ	Elektriksel	E1	% 10 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	Tekrar Kapama'sız Kesici
			% 30 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
			% 60 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
			% 100 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
		E1	% 10 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
			% 30 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
			% 60 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
			% 100 Isc'de 2 KAPAR + 3 KESER	
	E2	% 10 Isc'de 26 KAPAR + 130 KESER	Tekrar Kapama'lı Kesici	
		% 30 Isc'de 26 KAPAR+ 130 KESER		
		% 60 Isc'de 4 KAPAR + 8 KESER		
		% 100 Isc'de 4 KAPAR + 6 KESER		
	Kapasitif Akımları Kesme Sınıfı	C1	% 10.....% 40 Ilc, IBC, ICC de 24 KESER	Yeniden Tutuşma riski (restrike) DÜŞÜK
			% 10.....% 40 Ilc, IBC, ICC de24 KAPAR-KESER	
C2		% 10.....% 40 Ilc, IBC ,ICC de 24 KESER	Yeniden Tutuşma riski (restrike) YÜKSEK	
		% 128.....% 40 Ilc, IBC, ICC de 24 KAPAR-KESER		
S1		Kablo Şebekesinde kullanılan Kesiciler Doğrudan havai hat şebekesinde kullanılan Kesiciler		
		S2	Kablo şebekesinde ancak havai hattı besleyen Kesiciler	
Mekaniksel	M1 (Boşta 2000 kez AÇAR/KAPATIR) M2 (Boşta 10000 kez AÇAR/KAPATIR)			

Isc: Kısa devre kesme akımı

C1: Sık anahtarlamanın yapılmadığı kablo ve havai şebekelerinde kullanılması önerilir

C2: Sık anahtarlama yapılan kablo ve havai şebekeleri ile Kapasitör Bank Anahtarlamaında önerilir.

TOPRAK BİÇAĞI	Elektriksel	E0 (Anma Kısa Devre Akımı üzerine KAPAMA YAPAMAZ.) E1 (Anma Kısa Devre Akımı üzerine 2 KEZ KAPAMA YAPAR.) E2 (Anma Kısa Devre Akımı üzerine 5 kez KAPAMA YAPAR.)
	Mekaniksel	M0 (Boşta 1000 kez AÇAR/KAPAR)